איכא בינייהו גזירת שיקוע [א]והאמר רבי יוחנן קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אין צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה בשלמא לרבא דמוקים להא כרבי אלעזר ברבי שמעון הא כרבי אלא לאביי דמוקים לה כרבי קשיא דרבי אדרבי מאי שנא התם דמשקע ליה ומאי שנא הכא דלא משקע ליה דמסלק ליה והדר משקע ליה אי הכי למחר [א] אינו מקדש [ב][אמאי אין צריך לקדש] למימרא [ב] דלמתירין [ג] מיחזא חזי היינו דרב חסדא איכא בינייהו מצות שיקוע מיתיבי [ג]לא היו רואין אותו ולא שומעין את קולו עד ששומעים קול של עץ שעשה בן קטין מוכני לכיור והן אומרים הגיע [עת] קידוש ידים ורגלים מן הכיור מאי לאו דמסלק ליה אלמא משקע ליה לא דמשקע ליה אי דמשקע ליה מי משתמע קליה משקע [ד] ליה בגילגלא לישנא אחרינא דמשקע ליה בחומרתיה כי היכי דלישתמע קליה ולשמעי וליתי והא הוה [ד]גביני כרוז בי [ה] תרי היכרי הוו עבדי דשמע מהאי אתי ושמע מהאי אתי: גופא [ה]אמר רבי יוסי ברבי חנינא כל [ו]כיור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנאמר [1]ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו וגו' מיתיבי [ז]כל הכלים מקדשין בין שיש בהן רביעית

איכא בינייהו גזירת שיקוע. כלומר הא דאוקים אין מעלהו דרבי יוחנן משום פסול עבודת יום לא כדקס"ד שיהא הלילה פוסלו לעבודת היום כרבי חייא אלא שמא לא יחזור וישקענו ונמצא עמוד השחר פוסלו לעבודת מחר ולעולם (אם שקעו קודם עמוד השחר כשר) והיינו דלא נקט רבי יוחנן לישנא דפסולה אלא לשון איסור העלאה שלא יגרמו להן ליפסל דכיון דקדש להו בכלי שרת מלוה למגן כשאר קדשים ומיהו בהעלאה לא מיפסיל ולקמן פריך היינו דרב חסדא דאמר לילה לא פסיל אלא עמוד השחר פוסל ורבי חייא לא אסר ליה להעלותו משום גזירת שיקוע אלא דבהעלותו [ו] נפסל מיד לעבודת מחר הלכך נקט לשון נפסלין: **והאמר רבי יוחנן כו'.** אלמא (א) אמר שמעלהו לקדש לתרומת הדשן ולא הצריך לחזור ולשקעו ובשלמא העלאתו לא קשיא לן דלא סגי בלאו קידוש זה שזכה לפיים של תרומת הדשן ולגזירת שיקוע ליכא למיחש דכיון שמלאו משוקע והעלהו ועכשיו הגיע הזמן הסמוך לפסולו לא פשע ביה והדר משקע ליה ולא דמי למעלהו בלילה שמניחו לקדש בו כהנים הבאים תמיד להקטיר ואתי למיפשע ביה אלא הא קשיא לן [ז] דלא איירי בה רבי יוחנן במלות שיקוע [ח] וניתא לניסקעיה: **בשלמא לרבא דמוקי.** לעיל (כ.) הא מילתא דר' יוחנן אליבא דרבי אלעזר דאמר אין לינה מועלת בקידוש איכא למימר דמשום הכי לא חש [ט] לשיקועו דקסבר רבי אלעזר דבמי כיור גופייהו נמי לא פסלה לינה: **הא.** דאמר ר' יוחנן לעיל אין מעלהו: **כרבי.** אמרה דאמר לינה מועלת בקידוש וכל שכן במי כיור: **אלא לאביי דמוקים.** לעיל כרבי קשיא דרבי אדרבי דלעיל א"ר יוחנן אליבא דרבי [י] לגזירת שיקוע חיים והכא נמי נשקעיה והכא ליכא למיתלי טעמא במודה רבי דמקרות הגבר עד לפרא לא פסלה לינה דבשלמא גבי קידוש דפסול לינה דידיה דרבנן שהרי אין המים בעולם הוא דאיכא למימר הכי אבל מי כיור דהוו קמן וקדושת כלי עליהם ולינה דידהו דאורייתא עמוד השחר הוא דגרים ליה: **מאי שנא התם דמשקע ליה.** כלומר מאי שנא גבי אין מעלהו דחש לגזירת שיקועו [יא] ומ"ש כו': **דמסלק ליה והדר משקע ליה.** לאחר קידוש תרומת הדשן ורבי יוחנן הוא דלא איירי בתקנת מי כיור אלא בהלכות קידוש לאשמועינן דמודי רבי מקרות הגבר עד לפרא לא פסלה לינה: הכי גרסי' **אי הכי למחר אינו מקדש** [יב] **אין צריך לקדש היינו דרב חסדא כו'.** אי הכי דלר' יוחנן אוקמא דלילה לא פסל ולמחר אינו מקדש בתמיה [יג]: **אמאי.** א"ר יוחנן מתמיה דאילפא מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש דשמעי' מיניה דמשום דלא שיקעו בערב קא פסל להו קידוש [יד] מחר: ומשני **אין צריך לקדש.** קאמר דכיון שקידש לעבודת לילה אין צריך [טו] למחר ואשמעי' דאין לינה מועלת בקידוש וכדרבי אלעזר: **היינו דרב חסדא.** השתא דאוקמא [טז] אין מעלהו דר' יוחנן משום פסול עמוד השחר אבל לילה לא פסיל היינו דרב חסדא: **איכא בינייהו מלות שיקוע.** לר' יוחנן מלות שיקוע מבערב כדי שימלאנו משוקע בקידוש תרומת הדשן ויהא נזכר לחזור ולשקעו והיינו דקאמר (ב) כיון שקעו אלמא מבערב הוא משקע ליה ולרב חסדא לא התמירו בו כל כך ואין מלות שיקועו אלא סמוך לזמן פסולו קודם עמוד השחר: **לא היו רואין אותו כו'.** (במי סוכה) בתרומת הדשן קמיירי במסכת תמיד כשהיה נכנס לעזרה לקדש ידיו ורגליו לא היה מכניס בידו לא נר ולא אבוקה אלא מהלך לאור המערכה ולא היו רואין אותו אחיו [הכהנים] שהיו בבית מוקד עד ששומעין כו': **והן אומרים הגיע.** לכיור מזרזין את עצמן להיות נכונים להעלות אפר לתפוח לאחר שירד זה מן המזבח כדתנן לעיל (כ.) גבי דאוהו אחיו הכהנים שירד: **מאי לאו.** הלא שמיעת קול העץ דקתני דסליק ליה לכיור מן הבור אלמא משוקע הוה וקשיא ליה [יז] לרב חסדא דאמר לא משקע ליה עד לפרא: **לא דמשקע** [יח]. השתא: **מי משתמע קליה.** הלא אין מוכני צריך לשוקעו אלא להעלותו אבל שיקועו משלשלו לבור והוא נופל מאליו: ומשני **דמשקע ליה בגלגלא.** כי היכי דלישתמע קליה וישמעו הכהנים [יט] הישנים בעיר ויבאו לפיים דתנן במסכת תמיד (פרק ג מ"ח) מיריחו היו שומעין את קול העץ שעשה כו': **בחומרתיה.** גלגלא: **והא** [כ] **גביני כרוז.** שהיה מכריז עמדו הכהנים לעבודתכם ולוים לדוכנכם וישראל למעמדכם: **גביני.** שם האיש: **בי** [ה] **תרי היכרי הוו עבדי.** שתי היכרות עושין לדבר: **כל הכלים מקדשים.** מים שנתקדשו בהן לקדש את הידים ורגלים:

בין

כל הלילה רק בשקיעת החמה ובעמוד השחר והיינו גזירת שיקוע דקאמר בסמוך דגזרינן שיהא משוקע כל הלילה עד תרומת הדשן כדי שידעו העולם שלא שקעוהו מבעוד יום כי אם להיות זכורים על ידי כך שיקוע דסוף כל הלילה שכשמלאוהו [כא] משוקע בשעת תרומת הדשן ימזגוהו וישקעוהו קודם היום כי אם יעלוהו לאחר שקיעת החמה יש לגזור שמא יאמרו שלהכשירו לעבודת מתירין למחר שיקעוהו בשקיעת החמה וכשר למתירין אף על פי שיעלוהו לאחר שקיעת החמה ופריך אי הכי היינו דרבי חייא כרבי יוסף שפוסל למתירין בשקיעת החמה כי לרב חסדא שאינו פוסל למתירין אלא בעמוד השחר לא איכפת לן במה שיכשירום למחר למתירין כי בשיקוע דעמוד השחר מתכשר אפי' למתירים ומשני איכא בינייהו גזירת שיקוע דרבי יוחנן גזר [כב] להשהותו בשיקוע משום שיקוע דשקיעת החמה שאנו צריכין אז לשקעו כדי להזכיר שיקוע דסוף הלילה שלא יאמרו שאינו להזכיר אלא להכשיר למתירין ולכך צריך להשהותו עד תרומת הדשן כדפרישית ורבי חייא בר יוסף לא גזר [כג] והא"ר יוחנן קידש ידיו לתרומת כו' בשלמא לרבא דמוקי ליה להאי כרבי אלעזר בר' שמעון הא כרבי [כד] איכא למימר דסבירא ליה לרבא דלרבי אלעזר ברבי שמעון לא פסלה לינה במי כיור כמאן דאמר לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ולא כההיא [כה] דלא פשיט ליה לעיל ולמחר אינו מקדש דבמילתיה דאילפא אינו צריך לקדש קאמר כרבי אלעזר ברבי שמעון ולא קאי אמי כיור לפוסלם למחר כי כשרים הם לרבי אלעזר בר"ש אלא לאביי דמוקי לה כרבי קשיא דרבי אדרבי דמאי שנא בהא דכיון דשקעו שוב אינו מעלהו דמצריך לשקעו כדי להזכיר שישקעוהו בסוף הלילה ומאי שנא בהא דקאמר דכבר קידש מתחילת עבודה דמשמע דתרומת הדשן תחלת עבודת היום שמשם ואילך עסוקים בעבודת היום בלא הפסק וכל שעה מקדש ועובד כל הבא לעבוד משם ואילך משמע דלא משקע ליה אחר שהעלהו לתרומת הדשן שאם כן יש הפסק בדבר ומשני הא דקרי ליה תחילת עבודה לאו משום דלא משקע ליה דודאי מסלק ליה והדר משקע ליה וקצת יש תימה בין לפי' זה בין לפירוש אחר לישנא דמסלק ליה דהא נמי היה יודע דמסלק ליה ואין קשה לו אלא משיקוע (דבתרא) מאי שנא הכא דמשקע ליה ומאי שנא התם דלא משקע ליה: **אי** משקע ליה. שהיה למעלה וכרב חסדא ומורידין [כו] לבור הלא אין קולו נשמע וא"ת ליפני דנשמע קולו דקתני היינו בהעלותו וי"ל היינו [כז] דקא אמר דמשקע ליה בגלגלא (כגון) לבור והקול שנשמע היינו בהוליאו מן הבור ומעלהו ואי בעית אימא דמשקע בחומרתיה [כח] דהיה נגלגלא אף השיקוע כדי להשמיע קול הרבה בהורידו ובהעלותו [כט]: **הגה"ה איכא** בינייהו גזירת שיקוע. פירש רש"י משקעו בערב שלא ישכח לשקעו בעמוד השחר אבל לילה אינו פוסלו כלל לעבודת דם למחר אם משקעו בעמוד השחר ולרבי חייא לילה פוסלו וקשה אם כן איכא בינייהו טובא דלרבי יוחנן לילה אינה פוסלת ולרבי חייא פוסלת ועוד [ל] דליפרך מיד היינו דרב חסדא [לא] ועוד דבסמוך פריך מכח למחר אינו צריך לקדש אלמא למתירין חזי היינו דרב חסדא משמע דבלאו ההיא דלמחר וכו' לא הוה מצי למפרך מידי לכך נראה לי גזירת שיקוע ואם לא שיקעו יהא פסול מדרבנן לעבודת דם משום לילה [לב] אפילו שקעו בעמוד השחר ולר' חייא יהא פסול מן התורה ולכך פריך למחר אינו צריך לקדש אלמא אפילו מדרבנן כשרה לעבודת דם ואין לילה פוסלן ואם כן היינו דרב חסדא וקאמר איכא בינייהו מצות שיקוע. כרו"ך:

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה יג:
נה ב מיי' שם הלכה יח:

תורה אור השלם

1. וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: שמות מ, לא

מוסף רש"י

אי הכי למחר אינו צריך לקדש למימרא דלמתירין מיחזי חזי היינו דרב חסדא. אי הכי (אליבא) דרבי אמרה לאביי וקאמר למחר אין צריך לקדש, אשמועינן ביה תרתי, חדא דמודה רבי דמקרות הגבר ועד לפרא לא פסלה לינה, ועוד אשמועינן דמים שילאו מן הכיור בלילה לא פסלן הלילה להיום דאזלין לקדש מהן לעבודת מתירין, א"כ היינו דרב חסדא, והא דאמר ר' יוחנן לעיל אליבא דרבי [illegible] שוב אין מעלהו דמתפרשי לה משום גזירת שיקוע (לא) [ולא] משקע ליה בשירין, נימא וכן אמר ר' יוחנן כר' חסדא (כ"י). גביני כרוז. גביני המכריז (יומא כ:). כל כיור שאין בו. שאין מחזיק מים כשיעור ארבע קידושין: ארבעה כהנים וכו'. משה ואהרן תרין, ובניו תרין, שאף משה כהן היה בז' ימי המילואים, ואע"ג דלא כתיב [illegible] לכהני מידרים (לעיל יט:). יום ח' למילואים הושוו כולם לכהונה, ותרגומו ומקדשין מיניה, בו ביום קידש משה עמהם (שמות מ, לא):

שיטה מקובצת

איכא בינייהו גזירת שיקוע. לכאורה משמע דהיינו [illegible]

מסורת הש"ס

(א) לעיל כ. (ושי"נ), (ב) רש"ק, (ג) תמיד כח., (ד) [יומא כ:] תמיד ל:, (ה) [לעיל יט:], (ו) ירושלמי יומא פ"ד סוף ה"ה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והאמר רבי יוחנן כו' דלאחר שמעלהו לקדש לתרומת הדשן לא הצריך: (ב) ד"ה איכא בינייהו כו' והיינו דקאמר כיון שקעוהו:

שינויי נוסחאות

א] למחר אין צריך לקדש למימרא וכו' בכ"י (חי' וקיד"ה) וכעי"ז בתלמ"ה הנה"ה, ועי' פ"ת וטוכ"ק. יהגר"ל ל"ג תיבת אמאי כנת' וכרש"י: ב] למימרא וכו' חזי לפירש"י ל"ג לוה (חלא"ים). אבל כגי' פי' של רש"י [שהביא כ"ש] גרס ליה: ג] דלמתירין נמי מיחזא (ש"מ): ד] נ"ל דמשקע (שמכ"י), ובקנת כתי"נ מסיק ליה, ועי' תד"ה אי: ה] נ"ל אבי (שוכ"י): ו] דבהעלאתו (ש"מ): ז] נ"ל לן (ש"מ): ח] פ"א ולא אמר לאחר תרומת הדשן תחזור ומשקעו (ש"מ): ט] חש למיתני וחוזר ומשקעו דקסבר כו' (ש"מ): י] דרבי דחייש לגזירת שיקוע והכא לא אמר דנשקעיה והכא ליכא למימר דטעמא דמודה רבי כו' (ש"מ): יא] נ"ל שיקוע (ש"מ): יב] מקדש אמאי אין כ"ל (חי'), וכ"ה לוח א' מ"ש משם הגר"א: יג] בתמיה אמאי הכ"ל (שמכ"י) (צ"ק): יד] נ"ל לקידוש (ראש"ס): טו] צריך לקדש למחר (ש"מ): טז] דאוקמה (ש"מ): יז] תיבת ליה נמחק (ריטב"א): יח] דמשקע ליה (ש"מ): יט] הכהנים בעזרה ונותו כ"ל (צ"ק): כ] והא הוה (ש"מ): [illegible]

שיטה מקובצת (המשך)

[illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones